

οἱ ἀρμόδιοι κριταὶ τοῦ ἔργου τοῦ κ. Ἀνδρικοπούλου, οὐδ' ἀξιούμεν ὅτι αἰετ' αὐτοῦ κρίσεις ἡμῶν· ἀλάνθαστοι καὶ ἐν-τελεῖς τυγχάνουσιν, ἀλλὰ προβαίνομεν εἰς τοῦτο, ὁρμώμενοι ἐκ τῆς ἰδέας ὅτι πᾶν ἄξιον ἐπαίνου δικνητηκὸν προῖόν πρέπει νὰ ἐπαινῇται, οἱ δὲ ἐπαινοὶ νὰ μὴ ὦσιν ἀπόρροια προσωπικῶν συμπα-θειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν· διότι ἐμμέφηνεν πολλάκις τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵ-τινες κατηγοροῦσι τοὺς φίλους των, ἐν ἀπουσίᾳ αὐτῶν, ἐπαινοῦσι δὲ αὐτοὺς ὁσάκις τύχῳσι παρόντες, ἐτιμῆσαμεν ὁ-μως ἐκείνους, οἵτινες ἀείποτε παρητηρία ἐλάλησαν. Ἀγαπῶμεν τὴν τίγριν ἐπι-πίπτουσαν ἐκ τοῦ προφανοῦς καὶ διὰ μιᾶς κατὰ τοῦ θύματος αὐτῆς, μιτῶμεν ὅμως τὸν λύκον τοῦ αὐτοῦ, ζητοῦντα νὰ αἰτιολογήσῃ τὸν καταβροχθισμὸν τοῦ ἀρ-νίου.

Ἄλλ' ἔλθωμεν εἰς τὴν *Μπουμπουλίνα*.

Ὁ ποιητής, ὡς ἐν τῷ προλόγῳ αὐ-τοῦ λέγει, τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος αὐτοῦ ἡρώσθη ἐκ τῆς ἱστορίας τοῦ ἡ-μετέρου ἔθνους. Ἠκολούθησε λοιπὸν αὐ-τὴν ὁ κ. Ἀνδρικόπουλος πιστῶς ἢ οὐ; Διεποικίλλε καὶ ἡλιοῖσσε κατὰ τι αὐτήν, ὅπως διττῶς ὤρελῃσθαι τὸν θεατὴν; Ἀ-νύψωπεν ὅπου ἔδει· τὸ πατριωτικὸν αἰσ-θημα καὶ παρεκίνησε τὸν θεατὴν πρὸς μίμησιν τῶν πράξεων τῶν πατέρων μας; Ἐπέτυχε τοῦ; χαρακτήρα, τὸ ὅρος, τὴν πλοκήν, τὰς σκηνάς καὶ τέ-λος ἐδυνήθη νὰ διεγείρῃ τὸ μῖτος τοῦ θεατοῦ κατὰ τοῦ μὲν, καὶ τὴν ἀγά-πην, τὴν συμπάθειαν, τὸ ἐνδιαφέρον ὑπὲρ τῆς τύχης τοῦ δέ; Τοιαῦτα ἦσαν αἱ ἀπορίαι, αἵτινες διηγέρθησαν ἐν τῷ νῷ ἡ-μῶν· ἄρα τῇ ἐκδόσει τῆς *Μπουμπουλίνας*. Εἶδομεν καὶ ἄλλα ἔργα τοῦ κ. Ἀν-δρικοπούλου καὶ εἶχομεν δι' ἐλπίδος ὅτι ἡ *Μπουμπουλίνα* φυσικῶς ἔπρεπε νὰ ᾔ-νε ἐντελέστερον τῶν πρώτων· ἀνεγνώ-σαμεν ὅθεν αὐτὴν ἐπισταμένως καὶ, ὥς τὸ ὁμολογῶμεν, αἱ ἐλπίδες μας καθ'

ὁλοκληρίαν δὲν διεψεύσθησαν.

(ἔπεται τὸ τέλος)

Σ. Ρ. ΤΖΑΝΟΤΗΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ τάγμα τῶν ἐπιστολογράφων διαι-ρεῖται εἰς τρεῖς τάξεις. Εἰς τὴν πρῶ-τὴν κατατάσσονται ἐκεῖνοι οἵτινες λαμβά-νουσιν ἰδιαιτέραν τινὰ εὐχαρίστησιν εἰς τὸ γράφειν ἐπιστολάς. — Εἰς τὴν δευτέραν οἱ γράφοντες διότι χρεωστοῦσι νὰ γράψωσι. — Εἰς δὲ τὴν τρίτην ἐκεῖνοι, οἵτινες ὁαρύ-νονται νὰ γράψωσι.

Ὁρθῶς καὶ κοινωνικῶς λαλοῦντες οἱ λαμβάνοντες εὐχαρίστησιν εἰς τὸ γρά-φειν εἶναι οἱ μᾶλλον ἄξιοι λόγου. Ὁ εἰς τὴν τάξιν ταύτην ἀνήκων οὐδέποτε ἀφίνει τὴν κατὰλληλον περίστασιν διὰ νὰ γράψῃ. Πάντοτε δὲ καὶ μετὰ τῆς με-γαλητέρας εὐχερείας δράττεται τῆς πε-ριστάσεως ταύτης. Ὅταν δὲ αὕτη δὲν τῷ παρουσιάζεται ἔχει τὴν τέχνην νὰ εὕρῃ οἰκονδήματα ἀρκοῦντα πρόφασιν διὰ νὰ γράψῃ.

Τοῦ ἔδωκες ἐν βιβλίον πρὸς ἀνάγνω-σιν. — Ὅταν σοὶ τὸ ἐπιστρέψῃ σπεύδει νὰ συνοδεύσῃ αὐτὸ μετὰ τινῶν λέξεων, λε-γων σοὶ ὅτι τὸ ἀνέγνωσες μετὰ τῆς με-γαλητέρας εὐχαριστήσεως, συνάμα δὲ καὶ ἐνδιαφέροντος, σοὶ ἀναγγέλλει ὅτι σοὶ τὸ ἐπιστρέφει, καὶ σὲ παρακαλεῖ νὰ τὸν εἰδοποιήσῃς ὅτι ἔλαβες αὐτὸ ἀσφαλῶς. — Οὕτω δὲ ἀναγκάζεσαι νὰ ἀπαντήσῃς, πληροφορῶν αὐτὸν ὅτι ἔλαβες τὸ βιβλίον.

Ἐάν ἐν τινι συναναστροφῇ ἀναφέρῃς χωρίον συγγραφῆς ἢ στίχον τινὰ ποιη-τοῦ, τὴν ἐπιούσαν λαμβάνεις ἐπιστολὴν του, δι' ἧς σὲ παρακαλεῖ νὰ τὸν πλη-ροφορήσῃς ὁποῖον τὸ κεφάλαιον καὶ ἡ σελὶς τοῦ συγγράμματος.

Ἐάν κατὰ πρώτην φοράν ἀπαντήσῃς

αὐτὸν ἐν τῇ Ἀέσχη εἶναι ἱκανὸς νὰ εὐ-
ρη τὴν ἐπιούσαν ἀκούσαν πρόφασιν ἵνα
σοὶ πέμψῃ λέξεις τινὰς διερμηνευούσας
τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸν διατηρεῖς εἰσέτι εἰς
τὴν μνήμην σου. Ἀρχεται τὸ πρῶτον
γράφων ἐπὶ κεφαλῇς τῆς ἐπιστολῆς του
—Ἀγαπητὲ Κύριε—καὶ πρὶν ἀκόμη τὸν
ἴδῃς τὸ δεύτερον, σὲ γράφει—Ἀγαπη-
τὲ φίλε—Νομίζεις ὅτι δεχόμενος πα-
ρ' αὐτοῦ ἐν σιγᾷ δὲν θέλει λάβῃ ἀφορ-
μὴν νὰ σὲ γράψῃ; Ἀπατᾶται. Σὲ προ-
σκαλεῖ μετὰ τῆς μεγαλητέρας ἀφελείας
ὅταν εὐκαιρήσῃς νὰ ἔλθῃς ἵνα καπνίσῃς
καὶ ἕτερον.

Εἰς τὸν μὴ ἔχοντα τὴν ἔξιν καὶ
τὴν εὐχέριαν τοῦ ἀπαντᾶν, τριαυταὶ
ἐπιστολαὶ θά ᾤησαν ὅλως ἀόλαβεῖς—ἀλ-
λά—αἱ τοῦ κοινωνικοῦ βίου ὑποχρεώ-
σεις καὶ ἡ μικρὰ ἐκείνη κάτωθεν τῆς
σελίδος σημείωσις ἡ ὑπενθυμίζουσα σοὶ
τὴν ἀπάντησιν, σὲ ἀναγκάζουσιν ἔκοντα
ἀκοντα νὰ λάβῃς τὸν κάλαμον, ἐνδομύ-
χως θαυμάζων τὴν ἀβαρεσιάν τοῦ φί-
λου σου¹⁾ Εἶναι καθήκον τὸ ὁποῖον σοὶ
ἐπιβάλλεται, καὶ ἡ παράλειψις τοῦ ὁποί-
ου εἶναι παράβασις τῶν κοινωνικῶν
χρεῶν.

Διὰ τὴν τάξιν τῶν ἀνθρώπων ἐκεί-
νων, οἵτινες γράφουσι διότι εἰσὶν ἠναγκασ-
μένοι νὰ γράψωσι ὀλίγα ἔχομεν νὰ εἴ-
πωμεν. Οὐτε προκαλεῖ, κατὰ συνέπειαν
οὐδὲ προκαλεῖται παρὰ τοῦ ὁμοίου του
Ἀπαντᾷ εἰς μίαν ἐπιστολὴν φυσικῶς ὅ-
πως ἔβλεπεν ἀποδώσει τὸν χαιρετισμὸν
ὃν καθ' ὁδὸν λαμβάνει.—Οὐδέποτε δὲ
γράφει εἰμὴ μόνον ὅταν ᾔῃαι ἀπολύτως
ἀνάγκη.—Ἡ ἀνταπόκρισις αὐτοῦ βα-
σιζέται ἐπὶ δεδομένων ἀρχῶν, καὶ το-
σούτων φροντίζει νὰ πέμψῃ ἐπιστολάς

αἵνευ κατεπειγούσης ἀνάγκης εἰς τοὺς
φίλους του, ὅσοι φροντίζει νὰ εἰπῇ τρα-
πεζικά γραμματίαι ἐκ τοῦ ἐξώστου.

Ἦδη ὑπολείπεται ἡμῖν ἡ τρίτη
τάξις τῶν ἀνθρώπων ἐκεῖνων, εἰς οὓς ἡ
ἐπιστολογραφία εἶναι ἀληθὴς βόσκος.
Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ βίου των
ἄνθρωποι τῆς τάξεως ταύτης πρέπει νὰ
ἐψύχρανεν πληθὺν φίλων μὴ δώσαντες
προσοχὴν τινὰ ἢ βαρύτητα εἰς τὰ τέσ-
σαρα ἐκεῖνα γράμματα R. S. V. P.

Ναπολέον ὁ Α'. ἐσυνέθιξε νὰ λέγῃ
ὅτι ὅλαι αἱ ἐπιστολαὶ ἐν καιρῷ μόναι
τῶν αὐταὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀπαντῶνται, καὶ
ἐπὶ ταύτης ἐστηρίζετο τῆς ἀρχῆς. Ὁ
Δουξ Οὐέλινκτων εἶχε γραμματέα, ὁ ὁ-
ποῖος ἐμμεῖτο κάλλιστα τὸν γραφικὸν
τοῦ κυρίου του χαρακτῆρα. Οὕτω δὲ
πολλαὶ τῶν ἐπιστολῶν, αἵτινες ὡς ἰδιό-
γραφα τοῦ Οὐέλινκτωνος φυλάσσονται, σή-
μερον δὲ εἶναι εἰμὴ τοῦ γραμματέως
αὐτοῦ. Εἰληθὲς δὲ φιλόλογον, ἔργον ἐ-
χόντων τὸ συγγράφειν, μεγίστην πρὸς
τὴν ἐπιστολογραφίαν εἶχον ἀποστροφήν,
ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν εἰς
τῶν ἐνδοξωτέρων τῆς Ἀγγλίας ποιητῶν
χρῆσιν ποιεῖται τῆς γραφίδος τῆς συζύγου
αὐτοῦ.

Δι' ἐκεῖνον, ὅστις ἀποστρέφεται τὸ γρά-
φειν, ἡ ἐπιστολογραφία εἶναι μέγιστος
βόσκος. Εἰς τὴν ὅβιν ἐπιστολῇς ἔρχεται
σκέψις ὅτι ἀπαιτεῖται ἀπάντησις. Ἡ
ἀποφασίση νὰ ἀφιερῶσθαι στιγμὰς τινὰς
εἰς τὴν ἐπιστολογραφίαν ἀπὸ πολλὰς ἡ-
μέρας ἐλευθερωθῇ ὑποχρεώσεις, ἃς ἡ Κο-
ινωνία ἐπιβάλλει αὐτῷ—ἀλλ' ὑπάρχει
τοσαύτη πληθὺς ἄλλων παλαιότερων
ἐπιστολῶν, αἵτινες ἀπαιτοῦσιν ἀπάντησιν,
ὥστε ἡ ἡδὴ ληφθεῖσα τίθεται καὶ αὖ-
τι μετὰ τῶν ἄλλων ἵνα ἔλθῃ κατὰ
σειράν. Οὕτω δὲ καθ' ἡμέραν ὁ ὄγκος
αὐξάνει καὶ καθ' ἡμέραν τὸ ἔργον με-
γαλειότερον καὶ δυσχερέστερον ἅμα ἀπο-
βαίνει. Ἐλάττω ἐπιστολὴ ἀποτείνει αὐ-
τῷ τρόπον τινὰ καὶ μίαν ἐπίπληξιν, καὶ
οὕτω δυσκολωτέρα καθίσταται ἡ ἐναρ-
χὴ τῆς ἐκπληρώσεως χρέους ἀπαραιτή-

1) Τέσσαρα ἐπικατάρατα γράμματα
R. S. V. P.=Repondez s'il vous plait
ἐν τῇ ἐπιστολογραφίᾳ τῶν εὐρωπαϊκῶν
γλωσσῶν τίθενται ἐν τέλει τῆς ἐπιστο-
λῆς καὶ μετὰ τὴν ὑπογραφήν κάτωθεν
εἰς τὴν ἀριστερὰν γωνίαν τοῦ φύλλου.

του πρὸς τὰ πῆς κοινωνίαις νενομισμέναι. — Πολλάκις ἀποφασίζει νὰ θέσῃ ἐμπροσθεν αὐτοῦ πάσας τὰς ἀναπαντήτους ἐπιστολάς. — Ἐξάγει αὐτὰς ἐκ τῆς ἐπιστολοθήκης, τὰς διεξέρχεται, — θέτει ἐμπροσθεν αὐτοῦ χάρτην, — λαμβάνει τὸν κάλκμον, — σκέπτεται ὀλίγον, ἀλλὰ — ἡ τῆς ἀναβολῆς ροπή, ἰσχυροτέρα τῆς θελήσεως, τὸν κάμνει νὰ ἀναβάλῃ δι' ἄλλην καταλληλοτέραν περίστασιν τὸ ἔργον.

Ἡ ἀμέλεια αὕτη οὐδεμίαν ἔχει σχέση μὲ τὴν θεωρίαν τοῦ Ναπολέοντος, αὐδὲ προέρχεται ἀπὸ ἀδιαφορίαν πρὸς τὰ κοινωνικὰ χρέη. — Αὐτὸς μέμφεται ἐαυτὸν διὰ τὴν ἀμέλειαν του, ἣν ὅμως δὲν δύναται νὰ ὑπερникήσῃ.

Φ. Α. ΜΑΥΡΟΓΟΡΑΔΟΣ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

ΠΡΟΣ ΠΑΙΔΙΟΝ

«Χεῖρ κρατερὰ ἐχάραξε τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἐνταῦθα μεταφράζομεν· χεῖρ τὰ μάλα τρομερὰ, μοιραῖον ὄργανον μεγάλης ἐπαναστάσεως. Κατεχόμενοι ὑπὸ τῆς ἔξεως τοῦ νὰ λαμβάνωμεν ὁπὸ σοβαρὰν ὄψιν τοὺς ἀνθρώπους, οἵτινες ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ κόσμου θορυβῶδες παίζουσι μέρος, μεγάλως χαίρομεν ἀνακαλύπτοντες ἐν αὐτοῖς τὰ μάλλον οἰκογενειακά καὶ ἀπλοικώτερα αἰσθήματα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως.»

«Ἡ ἀντίφασις αὕτη μᾶς παρώτρυνε πρὸς ἐκλογὴν τοῦ μικροῦ τούτου ἔργου, πεποιθᾶμεν δὲ ὅτι πᾶς πατήρ, πᾶσα μήτηρ ἡδέως θὰ μειδιάσῃ ἀναγινώσκοντες τὴν ἐπιστολήν, τὴν ὁποίαν ὁ Μαρτίνος Δούθηρος ἔγραψε τὸ 1830 πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἰωάννην.»

Ταῦτα προέταξε, καταχωρίζων τὴν ρηθεῖσαν ἐπιστολήν ἐν τῇ ἀξιολόγῳ πε-

ριοδικῷ συγγράμματι *Letture di famiglia* ὁ καθηγητὴς Καίσαρ 'Ροβίδας' ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τούτων ἐμφορούμενοι καὶ ἡμεῖς καταχωρίζομεν αὐτὴν ἐν τῷ *Zakynthiō Anthōi* προσπαθήσαντες, κατὰ τὸ ἐνὸν, νὰ τηρήσωμεν τὴν ἀφέλειαν, ἥτις διαφαίνεται ἐν τῇ μεταφράσει τοῦ καθηγητοῦ.

Γιαννάκη μου.

Ἡ χάρις καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ νὰ κατέλθωσιν ἐπὶ σοῦ, ἀγαπητόν μοι τέκνον. Εὐχαρίστως ἐμαθὼν ὅτι ἀνὰ πᾶσαν πρῶταν καὶ ἐσπῆραν προσεύχουσα, ὅτι ἀσμένως σπουδάζεις, ὅτι πρὸς πάντας εἶσαι καλὸς. Θάρρος, Γιαννάκη μου, ἐξηκολούθει οὕτω, καὶ κατὰ τὴν ἐπάνοδόν μου θὰ σοὶ φέρω κατὶ, τὸ ὅποιον πολὺ θὰ σοὶ ἀρέσει.

Χθὲς ὑπῆγον εἰς ἓν περιβόλιον, τὸ ὅποιον εἶδον πλήρες παιδίων ὁμηλικῶν σοι. Ἐκεῖ λαμβάνουσι φορέματα χρυσοπάφους, πολὺ ἀρμαζόντα· ἰδίαις χερσὶ δρέπουσιν ἐκ τινῶν δένδρων *ranar* καλουμένων πότο κεράσια, πότο ροδάκινα, πότο κόκκινα καὶ νόστιμα μῆλα· ἵππεύουσιν ἐπὶ μικρῶν ξυλίνων ἵππων μὲ χρυσοῦς χαλινούς καὶ ἀργυρᾶ ἐφίππια· ἄδουσι, χοροπηδῶσι, καὶ εἰς μυρία ὅσα τερπνὰ παιγνίδια ἀφελῶς ἐγκαταλείπονται. Ἦρώτησα τὸν κύριον τοῦ περιβολίου, τίνοις ἦσαν τὰ παιδιὰ ἐκεῖνα, οὗτος δὲ μοὶ ἀπήντησεν. «Εἶνε παιδιὰ, ἀνήκοντα εἰς οἰομένην οἰκογένειαν, τὰ ὅποια ἀγαπῶσι τὴν προσευχὴν, καὶ τὴν σπουδὴν καὶ εἶνε καλὰ.» Τότε ἐγὼ προσέειπα. «Ἄ! καλὲ μου κύριε! ἔχω καὶ ἐγὼ ἓν τέκνον, ὀνομαζόμενον Γιαννάκη. Ἄν ἡδύνατο καὶ αὐτὸ νὰ ἔλθῃ ἐδῶ νὰ ἵππεύῃ ἐφ' ἐνὸς τῶν ὡραίων ἐκείνων ἵππαριων καὶ νὰ διασκεδάζῃ μετὰ τῶν φιλοπαιγμόνων ἐκείνων παιδιῶν;» Ὁ Κύριος μοὶ ἀπήντησεν. «ὦ! μάλιστα! ἂν ὁ Γιαννάκης σὰς ἀγαπᾷ τὴν προσευχὴν καὶ τὴν σπουδὴν, ἂν ᾖ καλός.» Τότε ὑπέλαβον «Ἄλλ' ἔχω καὶ δύο ἄλ-